

NORDNORSK DEBATT – EN ANALYSE AV PUBLIKUMS DELTAKELSE

Lisbeth Morlandstø og Birgit Røe Mathisen

Abstract

This chapter presents a study of how the regional newspaper Nordlys facilitates a regional public debate in the northern part of Norway. In 2014, Nordlys launched Nordnorsk debatt, an innovative development of the traditional Letters to the editor, offering new possibilities for audiences to comment and participate in regional public debates online. Our research question is: What characterises the public's participation in the Nordnorsk debatt and how does this online arena contribute to participation and creation of opinion in a regional public sphere? The presentation is based on a study of 883 opinion pieces posted on this website by the audiences in January, February, and March in 2017 and 2018. In this chapter, we analyse the individuals who access Nordnorsk debatt: their identity, their role and formal position, and the issues in which they engage. We also discuss how this access might contribute to dialogue and debate in the regional public sphere. We find increasing engagement over the two years and that a variety of issues are brought into public discussion. Although the debate forum has a broad scope of participants, the analyses suggest that it is primarily a forum for the elites in and around the city of Tromsø.

I 2014 etablerte avisa Nordlys i Tromsø Nordnorsk debatt, et nytt nettsted der kommentarartikler fra redaksjonen og debattartikler fra publikum ble samlet på samme digitale arena. Målet var å skape en regional offentlighet med høy og variert deltakelse fra publikum i hele den nordlige landsdelen. Etableringen av Nordnorsk debatt var også del av redaksjonens satsing på meningsjournalistikk som sjanger.

Nyhetsmediene er en sentral institusjon for den offentlige samtalen. Det innbefatter nettopp å legge til rette for en levende offentlig samfunnsdebatt (Ahva mfl., 2015; Nielsen, 2015; Ihlebæk og Krumsvik, 2015) der publikums engasjement er viktig (Peters og Witschge, 2015, s. 20). Tradisjonelt har leserbrevet som sjanger vært en viktig arena for deltakelse. Leserbrevet gir publikum mulighet til å kommentere og gi uttrykk for egne meninger i saker som er oppe i den offentlige debatten eller som står på mediernes dagsorden. Internett har gitt publikum nye måter å delta på, og ved hjelp av digitale verktøy har mediene utvidet sin tilgjengelighet for publikum (Ihlebak og Krumsvik, 2015, s. 472).

I denne artikkelen skal vi sette søkelyset på *publikums* deltakelse i en mediert, regional offentlighet – nærmere bestemt Nordnorsk debatt – og diskutere hvordan denne bidrar til meningsdanning og deltakelse. Et sentralt utgangspunkt for diskusjonen er den desentraliserte mediestrukturen vi har i Norge, der bruken av lokale medier fortsatt er relativt høy (Høst, 2019). Lokale medier tjener sitt lokalsamfunn ved å formidle informasjon og legge til rette for dialog og debatt i en lokal og regional offentlighet (Mathisen og Morlandstø, 2018; Ali, 2017, s. 7). En lokal kontekst er derfor et godt utgangspunkt for å studere publikums deltakelse i det offentlige rom. Lokale medier er nære sine brukere, noe som gir gode forutsetninger for å engasjere og skape integrasjon lokalt og regionalt (Ahva og Wiard, 2018, s. 65).

Det regionale nivået i mediestrukturen er i seg selv særlig interessant å utforske. I samfunnet skjer det en stadig sterkere regionalisering, der flere samfunnsområder blir organisert i større enheter, og der makt og beslutninger flyttes til regionalt nivå. Det har skjedd innenfor både universitets- og høgskolesektoren, sykehus og politietaten. I mediene har utviklingen gått i motsatt retning, og har vært preget av en geografisk sammentrekning. Regionale medier, som tidligere hadde et overordnet ansvar for å sette regionale spørsmål på dagsorden, har siden 1990-tallet snevret inn sine dekningsområder og er i dag blitt mer lokalaviser for

sine utgiverbyer enn regionaviser (Engan, 2016; Sjøvaag, 2015; Holand, 2013; Omdal, 2013). Samtidig har riksavisene lagt ned sine lokalkontor i regionhovedstedene. Denne utviklinga vekker bekymring for at viktige regionale spørsmål kan bli oversett i den offentlige debatten.

Også Nordlys i Tromsø har snevret inn sin nyhetsdekning til utgiverbyen Tromsø, blant annet ved å legge ned flere lokalkontor (Christensen og Tjelmeland, 2002). Gjennom den meningsbærende delen av journalistikken har Nordlys derimot gjort det motsatte av å snevre inn. Med etableringen av Nordnorsk debatt på nett har redaksjonen som mål å *utvide* det geografiske nedslagsfeltet og favne hele landsdelen. Her går Nordlys mot strømmen, og det gjør det ekstra interessant å følge nettopp denne regionale satsingen.

Artikkelen er basert på en analyse av publikums bidrag på Nordnorsk debatt, og vår ambisjon er å diskutere publikumsdeltakelsen på denne regionale debattarenaen. Vårt forskningsspørsmål er som følger: *Hva karakteriserer publikums deltakelse på Nordnorsk debatt, og hvordan bidrar denne nettarenaen til meningsdanning og deltakelse i en regional offentlighet?* Basert på innholdsanalyser av innsendte meningsartikler vil vi diskutere spørsmål som *hvilke tema* deltakerne synes å sette på dagsorden, *hvem* som deltar, og *hvilke perspektiv* og deler av samfunnet deltakerne representerer. Vi vil sammenligne disse funnene med en tidligere studie vi har gjort av redaksjonelle ledere- og kommentarartikler på samme nettsted (Mathisen og Morlandstø, 2019a). På bakgrunn av dette diskuterer vi den demokratiske gevinsten deltakelsen på Nordnorsk debatt eventuelt gir.

Først i artikkelen gjør vi rede for vårt teoretiske utgangspunkt og går dypere inn i begrepene offentlighet og demokrati. Deretter diskuterer vi deltakelse i journalistisk virksomhet, gjør rede for den norske mediestrukturen og presenterer casen vi har analysert. Før vi presenterer og diskuterer våre empiriske funn, vil vi gjøre rede for vår metodiske tilnærming.

Demokrati og offentlighet

Teoretisk er denne studien forankret i institusjonell teori (Cook, 1998), et teoretisk rammeverk som legger vekt på nyhetsmedienes sentrale

rolle i samfunnet, både ved at de formidler informasjon til innbyggerne (nyhetsjournalistikk), legger til rette for debatt og samtale i det offentlige rom (meningsjournalistikk) og er et kritisk korrektiv til maktutøvelse (kritisk og undersøkende journalistikk). Institusjonell teori understreker dermed mediernes demokratiske rolle i samfunnet (Nielsen, 2015). Den offentlige samtalen i nyhetsmediene etablerer et rom der politisk og kulturell konversasjon og erfaring blir gjort tilgjengelig for innbyggerne (Gripsrud, 2017a, s. 42). Dette offentlige rommet har en abstrakt struktur, men med reelle konsekvenser for og forbindelser til den politiske realiteten som samfunnet består av (McNair, 2018, s. 159). På den måten kan institusjonell teori være med på å belyse de demokratiske perspektivene denne boka ønsker å diskutere.

Et viktig institusjonelt trekk ved nyhetsmediene er deres rolle som kanal og arena for debatt og kommunikasjon i offentligheten. Gjennom meningsjournalistikk, kronikker og leserbrev er nyhetsmediene en arena som bidrar til å skape og opprettholde den offentlige mening (Wahl-Jorgensen, 2008, s. 70). Mediene kan legge til rette for at publikum, eller borgerne, kan delta i den offentlige samtalen, være representert i diskusjonen og på den måten være medprodusenter av den meningen som skapes (Ahva, 2017, s. 146; Carpentier, 2011, s. 67; Moe mfl., 2019). Journalistikken inngår dermed i en samfunnsmessig kontrakt med borgerne (Peters og Broersma, 2017). Nyhetsmediene har videre en dagsordensettende funksjon, ved at de påvirker hvilke tema og spørsmål publikum skal være opptatt av (Dearing og Rogers, 1996). Med teknologiske endringer og mer direkte deltakelse på nettbaserte plattformer vil imidlertid maktforholdet knyttet til hvem som setter dagsorden endre seg (Owen, 2016). I en digital verden der folk kan ha egne blogger, ytre seg og debattere på sosiale medier og kommentere nyhetsaker som blir publisert, har nyhetsmediene langt på vei mistet den tradisjonelle dagsordenmakten. Dette kommer vi tilbake til når vi nå går over til å diskutere hvordan deltakelse kan foregå på nyhetsmedienes plattformer.

Deltakende journalistikk

I denne artikkelen skal vi diskutere publikums deltakelse i en mediert offentlighet, og vi konsentrerer oss om publikums innsendte bidrag. Disse meningsbidragene regnes strengt tatt ikke som journalistikk. Like fullt brukes begrepet *deltakende journalistikk* (participating journalism) for å beskrive publikums engasjement og deltakelse i journalistisk virksomhet. Begrepet refererer til praksiser hvor publikum og innbyggere gjennom å ytre seg i mediene bidrar til en levende offentlighet (Carpentier, 2011; 2015; Borger mfl., 2013; Ahva og Wiard, 2018). Samtidig er begrepet deltakende journalistikk relativt uklart, fordi det brukes på så ulike måter (Carpentier, 2015, s. 9). Vi mener likevel at det er fruktbart å anvende deltakende journalistikk i en diskusjon om publikumsdeltakelse på Nordnorsk debatt, og vil derfor trekke frem noen teoretikere som nyanserer og konkretiserer dette.

Ahva med flere (2015) diskuterer deltakende journalistikk gjennom tre ulike nivå eller steg: *tilgang* (access), *dialog* (dialogue) og *deliberasjon* (deliberation). Skal publikum delta, kreves det først at publikum har *tilgang* til en mediearena og blir synlige i journalistikken (Ahva og Wiard, 2018, s. 67). Når forskerne beskriver tilgang, er de også opptatt av å identifisere hvem som deltar og hvilken rolle de har. Etter at publikum har fått tilgang, kan man diskutere hvorvidt det finnes en mulighet for *dialog* mellom publikum, journalister og institusjoner i samfunnet (Ahva mfl., 2015, s. 159). *Deliberasjon* er det tredje steget, som inntreffer når effekten av deltakelse også utgjør en forskjell, og omfatter den refleksjon eller handling mediene er katalysator for når de slipper publikum til, altså hva dialogen og diskusjonene fører til.

Carpentier (2011; 2015) beskriver publikums deltakelse på den mediale arenaen ved hjelp av de tre nivåene eller stegene *tilgang*, *interaksjon* og *deltakelse*. Carpentier er også opptatt av at tilgang må være til stede for at publikum skal kunne delta. Videre beskriver han interaksjon som den rollen journalisten inntar for å tilrettelegge for at ulike argument og meningsytringer skal komme i kontakt med hverandre (2015, s. 13). Ifølge Carpentier innehar publikums feedback en interaktiv dimensjon – publikum *interagerer*. Han er også opptatt av at teknologien åpner flere nye muligheter for interaksjon enn det de tidligere trykte

leserbrevene gjorde (2011, s. 16). Videre beskriver Carpentier (2011, s. 22–23) et tredje nivå, som han omtaler som selve *deltakelsen*; utkommet av alle tre nivåene. *Tilgang* innebærer å kunne være til stede, *interaksjon* handler om å produsere/medprodusere mening og diskutere ulike tema, mens *deltakelse* er selve medbestemmelsen. Carpentier understreker at deltakelse er koblet til makt og beslutningstaking: «Yet, there are many clear cases where there is access and interaction, but where participation is lacking» (2011, s. 24).

Leserbrev er en tradisjonell sjanger i nyhetsmediene, og gir publikum mulighet til å kommentere saker og bringe egne meninger inn i den offentlige debatten (Silva, 2012, s. 250). Wahl-Jorgensen (2007) viser at sjangeren har vært en sentral del av redaksjonskulturen og en hjørnesteinsaktivitet i nyhetsmediene. Ifølge McNair (2000, s. 108–109) oppfyller leserbrevene tre ulike funksjoner: De gir leserne direkte representasjon i den offentlige sfære, de gir tilgang til en arena der debatt mellom innbyggere kan foregå, og de legger til rette for at den offentlige mening kan formidles til politikerne. Leserbrevene har altså en klar demokratisk begrunnelse. Samtidig ser vi at den teknologiske utviklingen har økt publikums mulighet for deltakelse (Borger mfl., 2013, s. 125), og at avisene har brukt økonomiske begrunnelser for å opprettholde leserbrevsjangeren (Ihlebak og Krumsvik, 2015).

Nielsen (2010) har studert publikums deltakelse på leserbrevsidene i danske medier, og argumenterer for at leserbrevene utgjør et potensial for den medierte offentlige debatt. Han sier det slik:

The letters institution represents a distinct role that newspapers have historically played and can still pursue today, on all platforms; namely, as facilitators of a little vertical political communication and discursive contention between citizens and representatives. (...) In this sense, the letters institution lends itself to participation (s. 33–34).

Samtidig understreker han at leserbrevsidene representerer en fragmentert og ikke en integrert institusjon: «registering this is the premise for understanding for whom letters might facilitate participation» (s. 25). Han finner at 75 prosent av de som deltar er menn, og 25 prosent kvinner. 23 prosent deltar i kraft av sin formelle rolle, mens 77 prosent er

innbyggere som representerer seg selv. Videre finner han at unge mennesker, pensjonister og arbeidsledige er underrepresentert på leserbrevsidene. Det siste stemmer overens med en amerikansk undersøkelse hvor Reader med flere (2004) konkluderer med at de som skriver leserbrev er voksne, velstående og bedre utdannede personer enn gjennomsnittet. En norsk studie bekrefter det samme. Moe med flere (2019) finner at det å skrive leserinnlegg er en aktivitet for de få, som i størst grad utføres av de som tilhører eliten. I studien beskrives leserbrev som en elite-offentlighet, preget av at det er sosiale eliter som i størst grad engasjerer seg i de store sakene i offentligheten. Elitenes symbolske makt handler blant annet om å utøve og få gjennomslag for sosiale klassifiseringer av hva som er viktig og uviktig, sant og usant, og å få andre til å akseptere dette som fornuftig og riktig (s. 118).

Deltakelse i journalistikken kan også beskrives på andre måter, som *folkejournalistikk* (civic journalism/public journalism) (Osmundsen, 2015) og *brukergenerert journalistikk* (Singer mfl., 2011). Det å *like* og *dele* journalistiske tekster i sosiale medier og det å aktivt benytte seg av *kommentarfeltene* under både nyhetsartikler og meningsstoff, er andre måter å delta i journalistikken på (Graham, 2013; Bergström og Wadbring, 2015). Disse ulike formene for deltagelse har derimot ikke oppmerksomhet i vår studie.

I vår analyse anvender vi først og fremst Ahva mfl. (2015; 2018) og Carpentier (2015) og deres nyanseringer av begrepet deltagende journalistikk. Der disse teoretikerne diskuterer begrepet teoretisk, skal vi undersøke om vi kan identifisere noen av de deltagende prosessene i vår empiriske studie av Nordnorsk debatt. Vi er først og fremst opptatt av de to første stegene, *tilgang* og *dialog/interaksjon*. Det siste steget, *deliberasjon* og selve *deltakelsen*, altså om dialogen fører til endring, vil kreve en annen metodisk tilnærming enn den vi har gjennomført. Med andre ord ønsker vi å diskutere om publikums tilgang og eventuelle dialog på Nordnorsk debatt kan ha betydning for den regionale debatten og meningsdanninga. Først skal vi beskrive den norske mediestrukturen generelt og vår case Nordnorsk debatt spesielt.

Den norske mediestrukturen

Norge er karakterisert som et lokalavisland med en desentralisert pressestruktur (Syvertsen mfl., 2014; Hallin og Mancini, 2009), med mange lokale og regionale medier. Det var 223 papiraviser i Norge i 2018, samme antall som året før (Høst, 2019, s. 6), og de aller fleste av disse var lokalaviser. Norge skiller seg ut fra andre europeiske land ved at avisene fortsatt også har relativt mange lesere (Høst, 2019; Schiro, 2019). Den digitale endringen i mediemarkedet fører til at leserne i større grad går over til å lese aviser på nett i stedet for på papir. Det registreres også en viss leserflukt fra nyhetsmediene, spesielt blant ungdom (Schiro, 2019).

Lokalmediene beskrives ofte som ryggraden i den norske mediestrukturen (Høst, 2005, s. 148). Dette lokale mangfoldet anses som helt nødvendig for å opprettholde en offentlig debatt på så mange geografiske steder som mulig, og de supplerer den nasjonale offentlige nyhetsarenaen på en god måte (Høst, 2005, s. 70; Mathisen og Morlandstø, 2018; 2019b). Målet om å opprettholde mangfold har en klar begrunnelse i mediernes demokratiske rolle. I tillegg blir lokale medier ansett som viktige aktører for å styrke lokal kultur og identitet (Skogerbø og Windsvold, 2011). Hallin og Mancini (2009) beskriver de nordiske og sentraleuropeiske mediesystemene som demokratisk korporative mediemodeller,¹ der mediene blant annet er en viktig arena for debatt, og der det anses som viktig at alle grupper i samfunnet har en stemme i offentligheten. Med utgangspunkt i denne generelle beskrivelsen av det norske mediesystemet skal vi gjøre nærmere rede for casen vi har analysert, nemlig Nordnorsk debatt.

Nordlys utgis i Tromsø, har avdelingskontor på Finnsnes og Storslett og er den største avisa i nord. Sterke meninger fra nord har alltid vært et kjennetegn ved avisa, og Nordlys har en lang tradisjon som regionbygger og organ for regionale interesser (Christensen og Tjelmeland, 2002, s. 392). Nordlys ble etablert i 1902 og var tidligere en Arbeiderparti-avis.

¹ Hallin og Mancini (2009) skiller mellom tre ulike mediemodeller i den vestlige verden: den liberalistiske modellen, den polariserte pluralistmodellen og den demokratisk korporative modellen. Norge, de øvrige nordiske landene, Sveits, Tyskland og Østerrike hører til den sistnevnte. Her er mediemodellene kjennetegnet av blant annet høye opplagstall, en sterk statlig mediepolitikk med uavhengighet som mål, en sterk journalistisk profesjonalisering og en historie med partipresse.

Etter avviklingen av partipressen² ble meningsjournalistikken og etableringen av en offentlig debatt viktig, ikke minst for å legitimere den institusjonelle rollen til pressen (Christensen og Tjelmeland, 2002, s. 467ff). Nordlys' agenda var å bygge og støtte den nordlige regionen, både kulturelt, økonomisk og politisk, og å stimulere til menings-skaping og offentlig debatt i nord (Christensen og Tjelmeland, 2002, s. 403). Det nordnorske var sentralt for avisa, med nordnorsk regionalisme som merkevare og politisk program (Christensen og Tjelmeland, 2002, s. 473). I nyhetsjournalistikken er avisas dekningsområde primært Tromsø-regionen, Midt-Troms og Nord-Troms.

I 2014 ble Nordnorsk debatt etablert på nett, en nettside under nordlys.no, der alt meningsinnholdet er samlet, både redaksjonelle ledere og kommentarer, kronikker, leserbrev og debattinnlegg fra publikum. Målet var å skape en ny arena for felles debatt i hele den nordlige landsdelen og stimulere til økt deltakelse i den regionale offentligheten (Morlandstø og Mathisen, 2016; Mathisen og Morlandstø, 2019a). Som vi nevnte innledningsvis, er dette motsatt trend av den geografiske sammentrekninga som har preget nyhetsdekningen i det norske avislandskapet siden 90-tallet, der regionavisene er blitt mer lokale, og riksavisene har trukket seg fra regionene (Sjøvaag, 2015; Omdal, 2013). I 2016 la for eksempel VG ned sine lokalkontor i Tromsø, Trondheim og Bergen. Den samme utviklingen har vi sett både i Dagbladet og Aftenposten. Klassekampen har rett nok gjort det motsatte, og igjen opprettet avdelingskontor i Tromsø, Trondheim og Bergen, men tendensen er likevel at riksmediene trekker seg ut av regionene. Også Nordlys har vært del av denne trenden, og har snevret inn nyhetsdekningen mer til Tromsø by, mens landsdelsperspektivet har blitt mindre viktig.

Regionavisenes funksjon som arena og stemme for kommunene i regionen har altså forsvunnet, og mange er bekymret for at utkantkommunenes perspektiv på denne måten vil svekkes i det offentlige rom (Omdal, 2013, s. 97). Når regionale medier i liten grad dekker regionale spørsmål, blir problemstillingene i distriktene heller ikke fanget opp på den nasjonale debattarenaen. Kristoffersen (2010, s. 277) peker på paradokset i dette: Mens samfunnet i større grad preges av regionalisering på en rekke områder, blir det i liten grad utviklet regionaljournalistikk, der

² Avviklingen av partipressen skjedde mellom 1972 og 1991, da avisene frigjorde seg fra båndene til de politiske partiene. Se også Bartholsen (2020), i denne antologien.

mediene fokuserer på samfunnsspørsmål knyttet til større geografiske områder. Både høyere utdanning, helsesektoren og politietaten har alle gjennomgått reformer som innebærer sammenslåing til større og færre enheter, der makt og myndighet flyttes til det regionale nivået. I tillegg har vi hatt sammenslåinger av både kommuner og fylkeskommuner.

Etableringen av Nordnorsk debatt kan også sees i sammenheng med en generell økning i kommentar- og fortolkende journalistikk (Knapskog mfl., 2016; Esser og Umbricht, 2014). Denne tendensen ser vi også tydelig i regionale medier i Norge (Mathisen og Morlandstø, 2016). Med etableringen av Nordnorsk debatt knyttet Nordlys sin egen kommentarjournalistikk sammen med publikums engasjement og meningsutveksling. I en tidligere studie vi har gjort, argumenterer redaktøren i Nordlys for at Nordnorsk debatt på denne måten har et demokratisk potensial: «jo flere som deltar i offentlig debatt, jo bedre», uttalte han ved etableringen av nettstedet (Morlandstø og Mathisen, 2016, s. 798). Ved å etablere en nettbasert debattarena der det er lett å slippe til, har redaksjonen kunnet stimulere til regional debatt og endatil øke deltakelsen. I et slikt utviklingsperspektiv er Nordlys og Nordnorsk debatt en interessant case å studere.

Data og metode

Artikkelen er basert på en kvantitativ innholdsanalyse av publikums deltakelse på Nordnorsk debatt. Studien omfatter alle publiserte meningsartikler i tidsrommet januar–mars i 2017 og 2018. Dette utgjør 883 meningsartikler, både kronikker og mindre debattinnlegg. Med utgangspunkt i innholdsanalysen vil vi diskutere spørsmål som hvilke tema deltakerne synes å være engasjert i, hvem som deltar og hvilke perspektiv og deler av samfunnet deltakerne representerer. Vi vil sammenligne det vi finner med en tidligere gjennomført innholdsanalyse av det redaksjonelt produserte innholdet på Nordnorsk debatt og diskutere den demokratiske gevinsten av en slik regional debattarena. I den tidligere studien analyserte vi redaksjonelt meningsstoff fra januar til mars i 2015, 2016 og 2017 (Morlandstø og Mathisen, 2016; Mathisen og Morlandstø, 2019a). Denne omfattet 244 ledere og kommentarer.

Nordnorsk debatt publiserer daglig flere leserbrev og debattinnlegg fra leserne, noen av dem også med kommentarfelt under. Redaksjonen oppgir at de mottar rundt 70 relevante debattinnlegg i løpet av en uke, og at de refuserer ca. 20 prosent av disse. De oppgir å oftest refusere innlegg fra stortingspolitikere, direktører og organisasjonsledere, masse-spredde innlegg fra kommunikasjonsrådgivere og pressesekretærer, pressemeldinger og selvsagt ekstreme meninger de ikke ønsker å bringe videre. Likevel publiseres altså ca. fire av fem innsendte artikler hver uke. De prioriterer ellers en «lav terskel og stort volum fremfor finslippt individuell vurdering og redigering» av innleggene. I tillegg ønsker de en miks av «folkedyp og elite».³

Innsendte bidrag blir lest og moderert av redaksjonen før publisering. Redaksjonen følger ikke kommentarfeltene like grundig, i alle fall ikke etter arbeidstid, men det er heller ikke fri flyt av innlegg. De opplyser at noen tema, som for eksempel samepolitikk, krever ekstra oppmerksomhet og en kollektiv innsats i redaksjonen for å overvåke. Kommentarfelt til noen artikler holdes også stengt i perioder, for eksempel om nettene. Redaksjonen tillater ikke anonyme deltakere på sin nettside, så alle innlegg og kommentarer fra publikum er åpne og signerte. Publikum trenger dessuten en Facebook-konto for å kunne delta med debattinnlegg. På Nordnorsk debatt er informasjon om hvor mange som har delt de ulike innleggene på Facebook synlig.

En eventuell begrensning med en studie som dette er at den konsentrerer seg om kun én case. Videre har vi, som nevnt, ikke analysert kommentarfeltene, men har begrenset analysen til de publiserte meningsartiklene. Vi har altså ikke studert den debatten de ulike innleggene bidrar til. Styrken med studien er likevel at den gir en grundig analyse av et regionalt debattforum over et tidsrom på flere år, som gir oss mulighet til å analysere utviklingen over tid. Det at studien diskuterer likheter og ulikheter mellom redaksjonelle kommentarer og publikums debattinnlegg, er ytterligere en styrke.

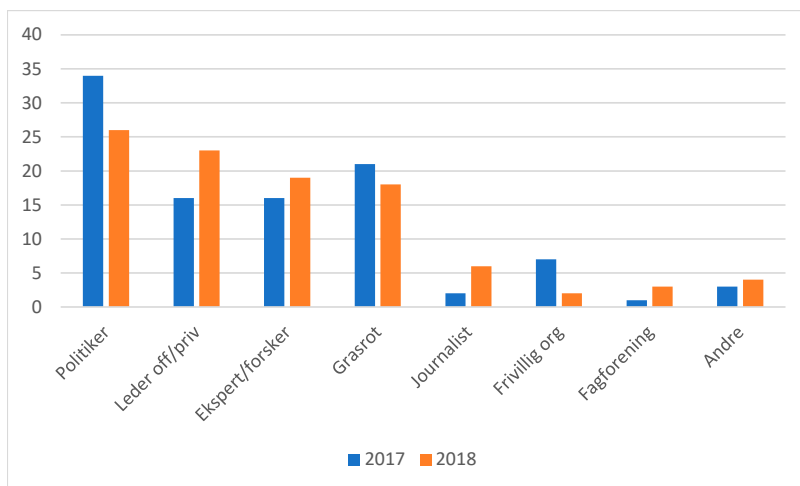
Vi er to forskere i dette prosjektet, og har kodet innsendte bidrag fra hvert vårt år. Vi har gjennomført en reliabilitetstest i ettetid, hvor vi har analysert 10 prosent av det materialet den andre kodet. Reliabilitetstesten viser et 86–90 prosent sammenfall for de ulike variablene, noe som er tilfredsstillende med henhold til generelle krav til reliabilitet (Krippendorff, 2004).

³ Debattredaktør Guttorm Pedersen oppgir dette i en e-post den 26. juni 2019.

Stor aktivitet på Nordnorsk debatt

Det ble til sammen publisert 883 innsendte meningsartikler på Nordnorsk debatt i januar, februar og mars i 2017 og 2018. Aktiviteten fra publikum har økt i perioden, og vi finner 100 flere artikler det andre året enn det første, henholdsvis 493 mot 390 artikler. Nordlys ser med dette ut til å ha klart å etablere en regional debattarena hvor publikum har tilgang og kan gi uttrykk for sine meninger og perspektiv i det offentlige rom (jfr. Ahva mfl., 2015). Publikum synes altså å være delaktige i de regionale debattene i stadig større grad. Den økte aktiviteten kan indikere at flere stemmer blir hørt, og at meningsdannelsen øker.

Et mer interessant spørsmål er hvem som deltar på debattarenaen. Da Nordlys lanserte Nordnorsk debatt, var en av ambisjonene til redaktøren at de skulle få flere kvinner og flere unge til å delta (Mathisen og Morlandstø, 2016). Det første vi kan slå fast, er at det er den voksne arbeidsføre delen av befolkningen som deltar, og i liten grad ungdommen (én prosent, N=11) og pensjonistene (sju prosent, N=59). Ambisjonen om å engasjere ungdom synes altså ikke å være nådd. Den voksne dominansen harmonerer med andre studier av deltakelse i offentlige debatter (Nielsen, 2010; Reader mfl., 2004). Videre finner vi at 29 prosent av deltakerne på Nordnorsk debatt er kvinner, og 71 prosent menn, omtrent det samme som Nielsen (2010) fant i sin danske studie (25 prosent kvinner, og 75 prosent menn). Kvinnene synes altså ikke å strømme til Nordlys' debattsider. Dette mønsteret samsvarer også med journalistenes kildebruk. Flere studier viser at det er menn i posisjoner som er mest synlige i mediene (Morlandstø og Lamark, 2019; Dahlstrøm, Nesheim og Nyjordet, 2015; Eide og Orgeret, 2015). Hvilken rolle har så de som deltar på Nordnorsk debatt?

N=883

Figur 1: Deltakernes rolle på Nordnorsk debatt etter årstall (prosent).

Som vi ser i figur 1, er det mennesker med formelle posisjoner (elitepersoner)⁴ som dominerer deltakelsen på Nordnorsk debatt. De som har publisert flest debattinnlegg i den perioden vi har analysert er politikere,⁵ ledere i privat og offentlig sektor og eksperter eller forskere⁶. Samtidig ser vi at deltakere tilhørende det vi kaller grasrota – altså vanlige kvinner og menn – også deltar aktivt med debattinnlegg. Omtrent én av fem deltakere er vanlige folk, som tar ordet i den regionale offentlige debatten ut fra eget engasjement, og ikke i kraft av den posisjonen de måtte ha i samfunnet. Nordlys som en regional avis kan ha betydning for at denne gruppa er såpass stor. Lokale og regionale medier prioriterer oftere enn nasjonale medier en journalistikk der grasrotkilder kommer til orde (Allern, 2001; Mathisen og Morlandstø, 2019b). Wahl-Jørgensen (2008, s. 75) viser at det samme er tilfelle i britiske nyhetsmedier. Dette kan tyde på at terskelen for å delta i lokale og regionale medier er lavere enn i nasjonale medier, også med tanke på leserbrevsiden. På tross av dette er likevel i gjennomsnitt nesten 70 prosent av deltakerne på Nordnorsk debatt borgere med formelle posisjoner,

⁴ I journalistikkforskning blir disse gjerne referert til som elitepersoner fordi de har autoritet, makt og formelle roller, i motsetning til grasrota, som kun representerer seg selv.

⁵ Det gjelder både kommunale, fylkeskommunale og nasjonale samt samiske politikere.

⁶ De fleste av disse er forskere fra UiT Norges arktiske universitet i Tromsø.

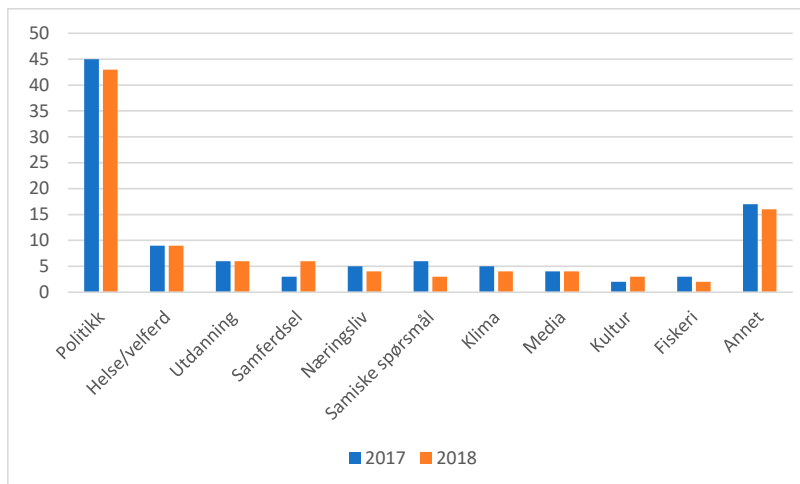
som leder, ekspert eller politiker. Når heller ikke ungdom eller pensjonister deltar i større grad, kan dette tyde på at det oppfattes å kreve en eller annen form for samfunnsmessig maktposisjon for å engasjere seg på Nordnorsk debatt. Dette bekreftes også av den tidligere nevnte norske studien som beskriver leserbrevaktiviteten som en eliteoffentlighet (Moe mfl., 2019). I tillegg viser figur 1 en nedgang fra det ene til det andre året i engasjementet fra grasrota, til fordel for ledere og eksperter. Dette kan være et ytterligere tegn på at etablerte debattarenaer erobres av aktører med makt, selv om vi ser en betydelig nedgang også i deltagelsen fra politikere.

Nielsen (2010) fant i sin danske studie det motsatte av det vi finner i vår studie. I Nielsens studie er 77 prosent av deltakerne vanlige kvinner og menn. Denne studien er imidlertid ikke helt sammenlignbar med vår. Nielsen har studert innsendte leserbrev i danske medier, mens bidragene på Nordnorsk debatt er både leserbrev, kronikker og større debattinnlegg. Dette kan gjøre at vi finner flere profesjonelle aktører på Nordnorsk debatt, særlig fordi kronikken er en faglig tekst som ofte skrives av noen som har kunnskap og kompetanse på et særskilt felt.

Wahl-Jorgensen (2007) har uttalt at sjangeren leserbrev legger godt til rette for at aktivister og samfunnsengasjerte organisasjonsrepresentanter kan komme til orde. Dette stemmer ikke overens med det vi finner. I vår studie ser vi at representanter for frivillige organisasjoner i gjennomsnitt er delaktige i underkant av fem prosent av bidragene, og i enda mindre grad hva gjelder fagforeningsrepresentanter (se figur 1). Engasjementet fra frivillige organisasjoner går også betraktelig ned fra 2017 til 2018.

På bakgrunn av dette er det rimelig å stille spørsmål ved om Nordnorsk debatt er blitt en debattarena for personer med makt og ikke for det brede lag av folket. Ifølge Carpentier (2011; 2015) skal redaksjoner, på vegne av demokratiet, legge til rette for at ulike stemmer kan høres og møtes til debatt. Dette er Nordnorsk debatt helt opplagt et forsøk på, også med sin intensjon om å presentere en mix av «folkedyp og elite». Like fullt er det altså først og fremst stemmene til de voksne og profesjonelle mannlige elitene som høres. Et viktig moment her er nok at publikumsbidragene på Nordnorsk debatt også favner kronikker, en tekst som tradisjonelt forfattes av personer med spesifikk kunnskap og kompetanse på sitt felt. Uansett vil det være legitimt å spørre om det er

et urealisert demokratisk potensial i Nordnorsk debatt, der det fortsatt er en vei å gå for å få en bredere deltakelse? Med dette som bakgrunn kan det passe at vi beveger oss over til å se på hvilke tema deltakerne på Nordnorsk debatt engasjerer seg i.

N=883

Figur 2: Tema i publikums debattartikler på Nordnorsk debatt etter årstall (prosent).

Som vi ser i figur 2, handler de fleste av debattartiklene om politikk. Saker med tema politikk er her definert som saker om parti-politikk eller med omtale av saker som er oppe til politisk behandling. For eksempel vil en budsjettdiskusjon om drift av skolene i kommunen eller fylkeskommunen bli kategorisert som en politisk sak, mens en diskusjon om hvordan undervisningen skal organiseres vil bli kategorisert under tema utdanning. Politikk har alltid vært en viktig del av den offentlige debatten, og den institusjonelle rollen til nyhetsmedier har også i stor grad handlet om å følge og kommentere den politiske debatten i det offentlige rom (Graham, 2013). Videre har leserbrevene tradisjonelt blitt brukt til å kommentere nettopp politiske prosesser og beslutninger (McNair, 2000). Derfor er det ingen overraskelse at vi finner så mange politiske debattinnlegg i vår studie. Debattinnlegg om politikk går, som vi ser, imidlertid noe ned fra 2017 til 2018.

Videre viser figuren at helse/velferd, utdanning, samferdsel og næringsliv er områder som hver for seg tematiseres i rundt fem prosent

av artiklene. I motsatt ende av figuren ser vi at i gjennomsnitt 16 prosent av debattartiklene handler om andre tema enn de som er listet opp i figuren. Alle disse temaene utgjør hver to prosent eller mindre av materialet, og berører tema som innvandring, kriminalitet, arbeidsliv, oljeindustri, regionalisering, familie, forsvar og turisme. Foruten at andelen politiske saker går noe ned i 2018, ser vi at innlegg om samferdsel øker fra 2017 til 2018, på bekostning av samiske spørsmål, næringsliv og klima. Det er vanskelig å si hva grunnen til dette kan være, annet enn at debattene ofte følger de nyhets sakene som til enhver tid settes på sakskartet (Mathisen og Morlandstø, 2016).

For å oppsummere kan vi slå fast at Nordnorsk debatt er en debattarena hvor publikum setter et stort spekter av tema og problemstillinger på den regionale dagsordenen i nord. Når så mange artikler også tar for seg politiske saker og prosesser, kan det bidra til å styrke den politiske meningsdannelsen i landsdelen. Slik representerer Nordnorsk debatt en mulighet for borgerne til å bringe inn sine meninger om saker før beslutningene fattes.

Mangfold av aktører utvider dialogen

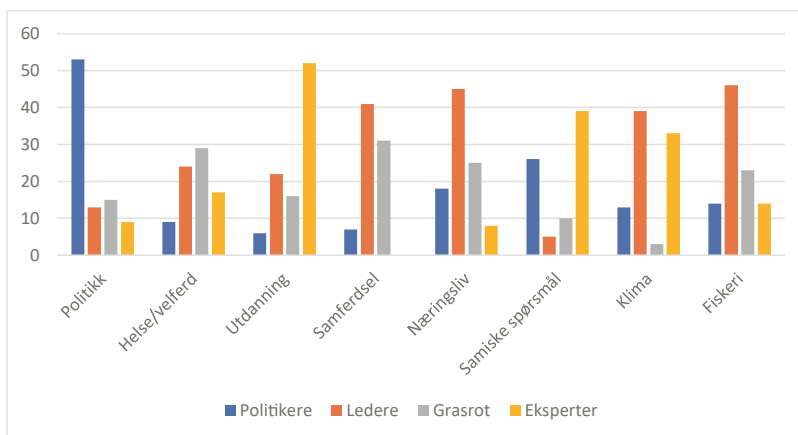
Det er interessant å sammenligne det publikum er opptatt av med det de redaksjonelt ansatte kommentatorene setter på dagsorden (se Mathisen og Morlandstø, 2019b, s. 82). Her finner vi både likheter og forskjeller. Dersom vi tar likhetene først, viser undersøkelsen at de politiske sakene uten tvil dominerer både hos publikum og journalistene. 41 prosent av de redaksjonelle kommentarene fra 2015–2017 omhandler politiske spørsmål, mot 43 prosent av publikums debattinnlegg. Begge studiene viser også at det er et stort skille i omfanget av innlegg om politikk og de andre temaene.

Vi er da inne på noen av ulikhetene i hvilke tema som engasjerer. Hos de redaksjonelt ansatte er det medier, næringsliv, sport og kultur som følger etter politikk-temaet, med åtte–ni prosent hver, mens publikum er, som vist i figur 2, mer opptatt av helse/velferd, utdanning og samferdsel. Tema om klima, fiskeri og samiske spørsmål utgjør en relativt liten andel hos både publikum og journalistene, men vi finner at

publikum likevel setter dette oftere på sakskartet enn det de redaksjonelt ansatte gjør.

Dette gir oss grunn til å påstå at publikums deltakelse utvider dialogen og den offentlige samtalen, fordi de løfter fram andre tema enn det kommentatorene gjør. Når publikum på denne måten deltar i det offentlige rom, bidrar de til å skape en mer mangfoldig debatt enn det de profesjonelle medieaktørene gjør alene, og de bidrar til meningsdanning på flere felt i samfunnet.

For å sette ytterligere søkelys på publikums deltakelse i den offentlige debatten i nord, har vi undersøkt hvilke tema *ulike grupper av deltakere* setter på sakskartet når de engasjerer seg på Nordnorsk debatt. I figur 3 viser vi hvilke temaområder fire ulike grupper av deltakere engasjerer seg i. Vi har skilt mellom politikere, ledere, eksperter og representantene for grasrota, og har tatt i betraktning de åtte største temaområdene i materialet.

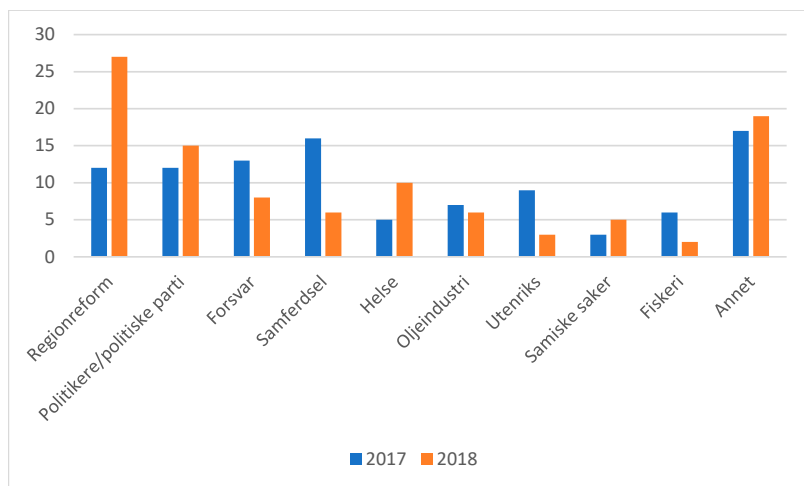
N=684

Figur 3: Deltakere i debattartiklene etter tema (prosent).

Figuren viser noen forskjeller som det er verdt å reflektere over. Dersom vi sammenligner politikere og representanter fra grasrota, ser vi at den vanlige kvinne og mann er langt mer opptatt av helse/velferd, utdanning, samferdsel, næringsliv og fiskeri enn det politikerne er. Politikerne på sin side er, ikke overraskende, mest opptatt av å sette politiske spørsmål på

agendaen (vi kommer tilbake til de politiske sakene om litt). Vi ser også at ledere i privat og offentlig sektor er langt mer opptatt av næringslivsspørsmål, samferdsel, klima og fiskeri enn andre deltakere. Ekspertene, som allerede nevnt i hovedsak utgjør forskere fra UiT Norges arktiske universitet, er på sin side mer opptatt av utdanning enn andre, men også av samiske spørsmål og klima.

Oppsummert kan vi så langt si at jo flere aktører som engasjerer seg på Nordnorsk debatt, jo flere tema settes under debatt i den regionale offentligheten. Representanter fra grasrota, ledere i privat og offentlig sektor og forskere setter helt andre tema på dagsorden enn det politikere gjør. En regional offentlig arena hvor så mange grupper av deltakere som mulig produserer meningsartikler og diskuterer aktuelle saker med hverandre, er selvsagt viktig i et demokratisk perspektiv. Dette siste skal vi se nærmere på når vi i det videre går dypere inn i de meningsartiklene som handler om politikk (43 prosent). I figur 4 har vi identifisert hva publikum diskuterer når det er politikk som er tema. Hvilke deler av politikken er det som settes på dagsorden?

N=386

Figur 4: Tema i de politiske artiklene publisert av publikum etter årstall (prosent).

Det politiske temaet det var knyttet størst interesse til blant publikum disse to årene var regionreformen. I juni 2017 (midt i vår studieperiode) vedtok Stortinget å redusere antall fylker i Norge. Forut for vedtaket

gikk en debatt med høy temperatur. I den nordligste delen var diskusjonen høylytt og konfliktlinjene dype, ikke minst fordi vedtaket innebar at Troms og Finnmark ble slått sammen til et fylke fra januar 2020. Noen ønsket å videreføre de eksisterende tre nordligste fylkene, mens andre argumenterte for å lage et stort arktisk fylke i den nordlige delen av Norge. Kommentatorene i Nordlys inntok tidlig et klart standpunkt for det siste forslaget, mens kommentatorer i andre medier i nord argumenterte for at det skulle være flere fylker.

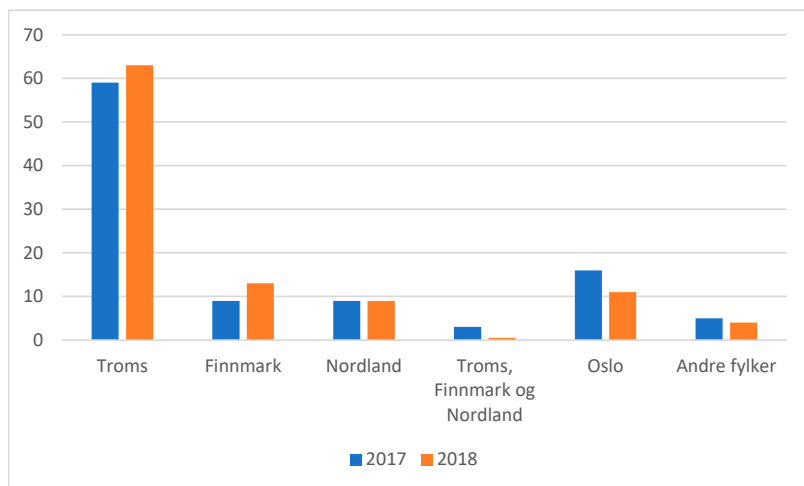
Denne politiske uenigheten er klart til stede på Nordnorsk debatt, både via kommentatorene (Mathisen og Morlandstø, 2019b, s. 82) og publikum. I gjennomsnitt handlet 20 prosent av de innsendte politiske debattartiklene om regionreformen, og vi ser at denne debatten øker i omfang fra 2017 til 2018 (figur 4). Dette funnet viser med tydelighet at innbyggerne i den nordligste regionen ikke bare har *tilgang* til en debattarena, men også er i *dialog* (Ahva mfl., 2015) og har mulighet til å *interagere* (Carpentier, 2015) med kommentarjournalister, andre innbyggere og politikere som skulle ta den endelige beslutningen i saken.

I tillegg til regionreformen ser vi at det er et annet temaområde som får økt oppmerksomhet fra det ene året til det andre, nemlig helse. Det økte fokuset handler særlig om organisering av pleie- og omsorgstjenesten i Tromsø kommune. Dette er enda et eksempel på en sak som ble debattert i det offentlige rom mens den var til politisk behandling.

Figur 4 viser at publikum er opptatt av å diskutere politikere og politiske partier, og at dette også er et debattområde som får større oppmerksomhet i 2018 enn året før. I vår tidligere studie av kommentarjournalistenes bidrag på Nordnorsk debatt fremkom det at politikere og politiske parti ble debattert mest når politiske saker var tema (Mathisen og Morlandstø, 2019b, s. 82). Flere forskere har diskutert hvorvidt kommentatorene på denne måten er med på å gjøre den politiske journalistikken til en diskusjon om *det politiske spillet*, om kamper og personlige skandaler, mer enn om selve *de politiske sakene* (Allern og Pollack, 2009), noe som også kan synes å være tilfelle når publikum engasjerer seg på Nordnorsk debatt. Like fullt er eksempelet med regionreformen en god indikasjon på at nettstedet Nordnorsk debatt evner å være en arena hvor aktuelle og pågående politiske saker blir debattert.

En regional debattarena?

Et helt sentralt mål med Nordnorsk debatt var at det skulle være en *regional* debattarena. Nordlys ønsket å styrke den regionale offentlige debatten og legge til rette for deltakelse fra hele den nordlige landsdelen, ikke bare fra Tromsø by eller Troms fylke. Klarte de det?

N=883

Figur 5: Hjemstedsfylket til deltakerne av innsendte bidrag til Nordnorsk debatt etter årstall (prosent).

Som vi ser av figur 5, har de aller fleste som deltar på Nordnorsk debatt sitt bosted i Troms fylke (i gjennomsnitt 61 prosent). I tillegg kommer i gjennomsnitt elleve og ni prosent av deltakerne fra de andre nordligste fylkene, Finnmark og Nordland, og i noen få saker er det deltakere som representerer alle de tre fylkene. Alt i alt finner vi at over 80 prosent av deltakerne har sitt tilholdssted i den nordligste regionen av Norge. Det er også interessant å se at ganske mange av deltakerne på Nordnorsk debatt bor i Oslo (i gjennomsnitt 13 prosent). 60 prosent av deltakerne fra Oslo er representanter for bransjeorganisasjoner og lignende, og 40 prosent er rikspolitikere. Det betyr at nasjonale aktører, statsministeren og statsråder iberegnet, bruker denne debattarenaen aktivt. Nordnorsk debatt er altså blitt en arena som ikke bare er viktig og aktuell for innbyggerne i den nordligste delen av Norge, men også blant nasjonale

aktører, selv om bare en tredel av rikspolitikere (14 av 45) representerer de nordligste fylkene. Nasjonale saker er også lokale og regionale; sentrale politiske beslutninger får betydning for folk uavhengig av hvor i landet de bor, og rikspolitikere er avhengige av oppslutning fra borgere over hele landet. Debatten rundt regionreformen kan stå som eksempel på dette. Dermed er det naturlig at også nasjonale aktører engasjerer seg på Nordnorsk debatt, selv om vi ser at andelen representanter fra Oslo synker noe fra 2017 til 2018.

Videre fant vi at de aller fleste av deltakerne på Nordnorsk debatt var bosatt i fylkeshovedstaden i sine fylker (60 prosent). 19 prosent bodde i mer spredtbygde strøk utenfor byene. For 21 prosent av deltakerne var det ikke mulig å bestemme bosted. Det betyr at det ikke bare er voksne, arbeidsføre personer med makt som deltar på Nordnorsk debatt, men at de som deltar også er fra den urbane delen av befolkningen. Det er altså, på tross av en viss variasjon i deltakelse, innbyggerne i Tromsø by som i størst grad deltar og ytrer seg på Nordnorsk debatt. Figur 5 viser at andelen deltakere fra Troms fylke øker fra det ene året til det andre – i januar 2017 var 49 prosent av deltakerne fra Troms, mens de utgjorde 68 prosent i mars 2018. Den samme økningen ser vi for deltakere fra Finnmark fylke, kanskje ikke så rart når vi vet at regionreformen ble så sentral i denne perioden, og at det var sammenslåingen av fylkene Troms og Finnmark som var mest omdiskutert.

Sluttdiskusjon

Med utgangspunkt i en studie av publikums deltakelse på den regionale debattarenaen Nordnorsk debatt har vi forsøkt å gi svar på problemstillingen: *Hva karakteriserer publikums deltakelse på Nordnorsk debatt, og hvordan bidrar denne nettarenaen til meningsdanning og deltakelse i en regional offentlighet?* Ved å etablere Nordnorsk debatt har Nordlys uten tvil gitt publikum *tilgang* til en regional offentlig arena der meningsdanninga foregår, og der de kan kommunisere og diskutere med andre aktører både i og utenfor regionen. Vi finner altså at beskrivelsene hos Ahva med flere (2015) og Carpentier (2015) av *tilgang* som en forutsetning for deltakende journalistikk er til stede på Nordnorsk debatt. Økt deltakelse fra det ene året til det andre signaliserer også at publikum

bruker denne arenaen til å gi uttrykk for sine meninger, og at terskelen synes lav. Det å legge til rette for en slik deltakelse gir ikke bare publikum mulighet til å kommunisere med andre grupper, men øker også det demokratiske potensialet for *dialog* og *interaksjon* om politiske prosesser i regionen, som er det andre nivået i diskusjonen av deltakende journalistikk hos Ahva mfl. (2015) og Carpentier (2015). Videre finner vi at de temaene som diskuteres i perioden er sentrale saker som det skal tas politiske beslutninger om i nær framtid. Publikuppet på Nordnorsk debatt får altså være i dialog med politikere, kommentarjournalister og eliteaktører i samfunnet forut for at politiske saker besluttes.

Når det er sagt, ser vi at tilgangen og interaksjonen mellom ulike grupper av innbyggere for det meste er begrenset til en kommunikasjon mellom elitene i samfunnet, mellom de som har posisjoner og makt og som allerede er en del av det offentlige rom. Det er først og fremst politikere som deltar, både lokale og nasjonale, samt ledere og eksperter. Selv om intensjonen til Nordlys er å bidra til en debatt som inkluderer «folkedyp og elite», deltar altså den vanlige kvinne og mann i mindre grad enn elitene i denne ordvekslingen. Stemmene til representanter fra grasrota kan sies å være marginaliserte, og medvirkningen begrenset. Dette blir ytterligere forsterket av at andelen representanter fra grasrota går ned fra 2017 til 2018, til fordel fra ledere og eksperter.

Ut fra dette kan vi si at Nordnorsk debatt fremstår som en regional offentlighet for voksne og mannlige eliteaktører på lik linje med det som er tilfelle i andre studier (Morlandstø og Lamark, 2019; Dahlstrøm, Nesheim og Nyjordet, 2015; Eide og Orgeret, 2015). De med makt dominerer og diskuterer med hverandre, mens vanlige borgere i langt mindre grad deltar i meningsdanninga. Det kan selvsagt være mange forklaringer på hvorfor det er slik. For eksempel er det politikere og ledere som i stor grad legger premissene for samfunnsutviklingen. De har formelle posisjoner der det forventes at de skal være aktive i samfunnsdebatten. En annen forklaring kan være at det å skrive et debattinnlegg på en offentlig mediearena, selv om nettet har gjort deltakelsen enklere og mer umiddelbar for publikum, fortsatt er en terskel å komme over.

Videre viser funnene våre at det, selv om politikk dominerer, er et mangfold av tema og problemstillinger som blir satt på sakskartet. Publikums deltakelse på Nordnorsk debatt utvider den offentlige samtalen i nord, ikke minst fordi publikum synes å prioritere andre tema enn

det kommentatorene i Nordlys gjør. Ulike grupper av deltakere engasjerer seg også i ulike tema. Basert på dette kan vi si at økt deltakelse bidrar til en utvidet offentlig sfære, hvor flere tema og perspektiv kommer til syne, selv om det først og fremst er elitene som diskuterer med hverandre.

Så til den siste delen av problemstillingen om hvordan Nordnorsk debatt bidrar til den regionale meningsdanninga: Våre funn viser at Nordnorsk debatt setter sentrale og dagsaktuelle tema på sakskartet. De har deltakere fra hele Nord-Norge, og sågar politikere og sentrale samfunnsaktører i Oslo. På tross av dette er det likevel først og fremst innbyggerne i Troms fylke og Tromsø by som er aktive på nettsiden, og denne tendensen øker fra det ene året til det andre. Ambisjonen om å lage en debattarena for hele regionen kan derfor synes å ikke ha lyktes helt ennå – det er fortsatt en vei å gå. Nordnorsk debatt er enn så lenge først og fremst en debattarena for eliten nær Storgata i Tromsø.

Samtidig må det understrekes at etableringen fortsatt er relativt ny, og at Nordnorsk debatt er under kontinuerlig utvikling. Vi registrerer at det har vært høy aktivitet på debattsiden tilknyttet store regionale spørsmål også etter at vi avsluttet vår studie – det være seg sykehusstriden på Helgeland, striden rundt Nord universitets nedlegging av Nesna som studiested og diskusjonen om Nord-Norge-banen, alle tema med tydelig regional relevans og betydning utover Tromsø by. Det ligger derfor godt til rette for en oppfølgingsstudie av Nordnorsk debatt for å se hvordan deltakelsen utvikler seg.

Referanser

- Ahva, L. (2017) Practice Theory for Journalism Studies. *Journalism Studies* 18(12), s. 1523–1541.
- Ahva, L., Heikkilä, H. og Kunelius, R. (2015) Civic Participation and the Vocabularies for Democratic Journalism, i Atton, C. (red.) *The Routledge Companion to alternative and Community Media*. London, Routledge, s. 155–164.
- Ahva, L. og Wiard, V. (2018) Participation in Local Journalism. Assessing Two Approaches through Access, Dialogue and Deliberation. *Sur le journalism. About Journalism. Sobre journalismo*, 7(2), s. 64–75.
- Ali, C. (2017) *Media Localism. The Policies of Place*. Urbana: University of Illinois Press.
- Allern, S. (2001) *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Allern, S. og Pollack, E. (2009) *Skandalenes markeds plass. Politikk, moral og mediedrev*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bergström, A. og Wadbring, I. (2015) Beneficial yet crappy? Journalists and audience on obstacles and opportunities in reader comments. *European Journal of Communication*, 30(2), s. 137–151.
- Borger, M., van Hof, A., Meijer, I.C. og Sanders, J. (2013) Constructing participatory journalism as a scholarly object. *Digital Journalism* 1(1), s. 117–134.
- Carpentier, N. (2011) *Media and participation. A site of ideological-democratic struggle*. Bristol UK/Chicago USA: Intellect.
- Carpentier, N. (2015) Differentiating between access, interaction and participation. *Conjunctions: Transdisciplinary Journal of Cultural Participation*, 2, s. 9–28.
- Christensen, P. og Tjelmeland, H. (2002) *Flammende budbringer: Nordlys gjennom 50 år*. Tromsø: Nordlys.
- Cook, T.E. (1998) *Governing with the News: The News Media as a Political Institution*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dahlstrøm, H.K., Nesheim, N.S. og Nyjordet, B.M. (2015) Barn og elder marginaliseres som kilder i mediene. *Norsk Medietidsskrift*, 24(4), s. 1–22.
- Dearing, J.W. og Rogers, E.M. (1996) *Agenda-setting*. London: SAGE.
- Eide, E. og Orgeret, K.S. (red.) (2015) *Etter beste kjønn. Kjønnsperspektiv på medier og journalistikk*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Engan, B. (2016). *Bindeledd og grensesnitt. Lokalavisen som formidler av stedlig identitet, institusjonell politikk og medborgerkultur*. Ph.d. i sosiologi. Bodø: Nord Universitet.
- Enli, G. (2009) «– Statsråd, du lyver!», i Allern, S. og Pollack, E. (red.) *Skandalenes markeds plass. Politikk, moral og mediedrev*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 121–135.
- Esser, F. og Umbricht, A. (2014) The Evolution of Objective and Interpretative Journalism in the Western Press: Comparing Six News Systems since the 1960s. *Journalism og Mass Communication Quarterly*, 91(2), s. 229–249.
- Graham, T. (2013) Talking back, but is anyone listening? Journalism and comment fields, i Peters, C. og Broersma, M. (red.) *Rethinking Journalism: Trust and participation in a transformed news landscape*. London: Routledge, s. 114–127.
- Gripsrud, J. (2017) Offentlighet: Idealer, realiteter og tilfellet Norge, i Gripsrud, J. (red.) *Almenningen. Historien om norsk offentlighet*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 14–51.
- Hallin, D. og Mancini, P. (2009) *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Holand, A.M. (2013) Nord-Norge sett fra pressen. Samarbeid, tevling og tvil, i Jentoft, S., Nergård, J.I. og Røvik, K.A. (red.) *Hvor går Nord-Norge? Politiske tidslinjer*. Bind 3. Stamsund: Orkana Akademisk, s. 29–43.
- Hornnes, E. S. (2009) Når kvinner må si «unnskyld», i Allern S og Pollack E (2009) *Skandalenes markeds plass. Politikk, moral og mediedrev*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 155–173.
- Høst, S. (2005) *Det lokale avismønsteret: dekningsområder, mangfold og konkurranse 1972–2002*. Fredrikstad: Institutt for Journalistikk.
- Høst, S. (2019) *Papiraviser og betalte nettaviser 2018. Statistikk og kommentarer*. Rapport nr. 90. Volda: Høgskulen i Volda.
- Ihlebak, K. og Krumsvik, A.H. (2015) Editorial power and public participation in online newspapers, *Journalism*, 16(4), s. 470–487.
- Knapskog, K., Hoem Iversen, M. og Larsen, L.O. (2016) The Future of Interpretative Journalism, i Eide, M., Sjøvaag, H. og Larsen, L.O. (red.) *Digital Challenges and Professional Reorientations. Lessons from Northern Europe*. Bristol UK/Chicago USA: Intellect, s. 163–179.
- Krippendorff, K. (2004) *Content analysis: an introduction to methodology*. Thousand Oaks, California: Sage.

- Kristoffersen, D.N. (2010) Den regionale utfordringen, i Mathisen, B.R. (red.), *Lokaljournalistikk: blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Kristiansand: IJ-forlaget, s. 273–288.
- Mathisen, B.R. og Morlandstø, L. (2016) *Kommentaren – en sjanger i endring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Mathisen, B.R. og Morlandstø, L. (2018) *Lokale medier. Samfunnsrolle, offentlighet og opinionsdanning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Mathisen, B.R. og Morlandstø, L. (2019a) Covering regional blind spots. Commentary journalism in the regional public sphere. *Nordicom Review*, 40 (1), s. 75–90.
- Mathisen, B.R. og Morlandstø, L. (2019b) *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier*. Stamsund: Orkana Akademisk.
- McNair, B. (2000) *Journalism and democracy: An evaluation of the political public sphere*. London: Routledge.
- McNair, B. (2018) Journalism as Public Sphere, i Vos, T.E. (red.) *Journalism*. Mouton: De Gruyter, s. 149–168.
- Moe, H., Hovden, J.F., Ytre-Arne, B., Figenschou, T., Nærland, T.U., Sakariassen, H. og Thorbjørnsrud, K. (2019) *Informerte borgere? Offentlig tilknytning, mediebruk og demokrati*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Morlandstø, L. og Lamark, H. (2019) Lokale kjønnsbilder, i Mathisen, B.R. og Morlandstø, L. (red.) *Blindsoner og mangfold. En analyse av journalistikken i norske lokale og regionale medier*. Stamsund: Orkana Akademisk, s. 201–219.
- Morlandstø, L. og Mathisen, B.R. (2016) Participation and Control. *Digital Journalism*, 5(6), s. 791–808.
- Nielsen, R.K. (2010) Participation through letters-to-the-editor: Circulation, considerations and genres in the letters institution. *Journalism*, 11(1), s. 21–35.
- Nielsen, R.K. (red.) (2015) *Local Journalism: The Decline of Newspapers and The Rise of Digital Media*. London: I.B. Taurus.
- Omdal, S.E. (red.) (2013) *Journalistikk og demokrati. Hvor går mediene? Hva kan gjøres?* Oslo: Fritt Ord.
- Osmundsen, R.V. (2015) *Public Journalism. Deltakende journalistikk I norsk lokalpresse*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Owen, T. (2016) Global Media Power, i Witschge, T., Anderson, C.W., Domingo, D. og Hermida, A. (red.) *The SAGE Handbook of Digital Journalism*. London: SAGE, s. 25–34.

- Peters, C. og Broersma, M. (red.). (2017) *Rethinking Journalism Again. Societal Role and Public Relevance in a Digital Age*. London: Routledge.
- Peters, C. og Witschge, T. (2015) From Grand Narratives of Democracy to small Expectations of Participation. *Journalism Practice*, v 9(1), s. 19–34.
- Reader, B. Stempel, G. og Daniel, D. (2004) Age, Wealth, Education Predicts Letters to Editor. *Newspaper Research Journal*, 25(4), s. 55–66.
- Rogstad, I.L. (2015) Den kommenterende makt: framveksten av et kommentariat i norske medier, i Ihlen, Ø., Skogerbø, E. og Allern, S. (red.) *Makt, medier og politikk. Norsk politisk kommunikasjon*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 105–117.
- Schiro, E.C. (2019) *Norsk Mediebarometer 2018*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Silva, M.T. (2012) Newsroom practices and letters-to-the-editor. *Journalism Practice*, 6(2), s. 250–263.
- Singer, J.B., Domingo, D., Heinonen, A., Hermida, A., Paulussen, S., Quandt, T., Zvi, R. og Vujnovik, M. (red.) (2011) *Participatory Journalism: Guarding Open Gates at Online Newspapers*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Sjøvaag, H. (2015) The Emergence of Metropolitan News. Shifting Concepts of Localism in Norwegian Regional Newspapers. *Nordicom Review*, 36(2), s. 17–32.
- Skogerbø, E. og Windsvold, M. (2011) Audiences on the Move? Use and Assessment of Local Print and Online Newspapers. *European Journal of Communication*, 26(3), s. 214–229.
- Syvrtsen, T., Enli, G., Mjøs, O.J. og Moe, H. (2014) *The Media Welfare State: Nordic Media in the Digital Era*. Michigan: The University of Michigan Press.
- Wahl-Jørgensen, K. (2007) *Journalists and the public. Newsroom culture, letters to the editor and democracy*. Cresskill: New Hampton Press.
- Wahl-Jørgensen, K. (2008) Op-ed pages, I Franklin, Bob (red.) *Pulling newspapers apart. Analyzing print Journalism*. London: Routledge, s. 70–78.

Birgit Røe Mathisen er professor ved journalistutdanninga ved Nord universitet. Mathisen disputerte i 2013 med ei avhandling om lokal næringslivsjournalistikk, og hun har siden forsket på og publisert innen feltene lokaljournalistikk, kommentarjournalistikk, medier og demokrati, og frilansing. Hun har tidligere gitt ut flere bøker, blant annet *Blindsoner* og *mangfold*

– en studie av journalistikken i lokale og regionale medier (2019) med Lisbeth Morlandstø som medredaktør, og Journalistikk, profesjon og endring (2019) med Paul Bjerke og Birgitte Kjos Fonn som medredaktører.

Lisbeth Morlandstø er professor ved journalistutdanninga ved Nord universitet. Hun disputerte i 2006 med avhandlingen «Journalistikk som institusjonell praksis – utviklingshemming og psykisk helse i pressen». Morlandstø forskningsfelt er lokaljournalistikk, politisk kommunikasjon og demokrati, medierepresentasjon av marginaliserte grupper, medier og innovasjon og medier og kjønn. Hun har tidligere gitt ut flere bøker, blant annet Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier (2019) med Birgit Røe Mathisen som medredaktør.